

Araştırma Makalesi/ Research Article

Üniversite Öğrencilerinde Cinsel Mitlere İnanma Düzeyi ile Kadına Yönelik Namus Anlayışı Arasındaki İlişki

The Relationship Between the Level of Belief in Sexual Myths and The Perception of Honor Towards Women in University Students

Rukiye Duman¹ Hüsnüye Dinç Kaya¹ Sevil Günaydın¹

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 30/01/2023

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 02/05/2023

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Türkiye, Published online: 15/10/2023

ÖZ

Amaç: Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeyi ile kadına yönelik namus anlayışı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desene sahip çalışma Eylül- Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Örneklemini güç analizi sonucunda çalışmaya katılmaya gönüllü ve dahil edilme kriterlerini karşılayan 361 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma verilerinin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan tanıtıcı bilgi formu, Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ) ve Cinsel Mitler Ölçeği (CMÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 20.18±2.19 yıl olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %85.3'ünün kadın olup %71.5'i cinsellik ile ilgili bilgi almıştır. Ayrıca %77.8'i cinsel deneyim yaşamamış olup %55.1'i evlilik öncesi cinsel deneyimin yaşanmaması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin CMÖ puan ortalamaları 57.48±15.31; KİNATÖ 108.19±14.22'dir. Evlilik öncesi cinsel deneyim yaşanabileceğini düşünen öğrencilerin KİNATÖ toplam puanları anlamlı olarak daha yüksek ($p<0.001$), CMÖ toplam puanı ise anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur ($p<0.001$). Korelasyon analizi sonucunda CMÖ ile KİNATÖ toplam puanı arasında güçlü düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.70$; $p<0.001$).

Sonuç: Katılımcıların kadına ilişkin namus anlayışı ve tutum açısından eşitlikçi bir yaklaşıma sahip olduğu ve erkek öğrencilerde cinsel mitlerin daha yaygın olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel mit, namus, kadın, üniversite, öğrenci

ABSTRACT

Objective: It was conducted to examine the relationship between university students' level of belief in sexual myths and their understanding of honor towards women.

Methods: The study, which has a descriptive and correlational design, was carried out between September and November 2022. The sample consisted of 361 students who volunteered to participate in the study as a result of power analysis and met the inclusion criteria. In the collection of study data; Descriptive Information Form prepared in accordance with the literature, Attitude Scale for the Women-Related Conception of Honor (ASWRCH) and, Sexual Myths Scale (SMS) were used.

Results: The mean age of the students participating in the study was 20.18± 2.19. 85.3% of the students were women and 71.5% of them received information about sexuality. Also 77.8% of them did not have sexual experience and 55.1% of them think that premarital sexual experience should not be experienced. The students' mean SMS score was 57.48±15.31; ASWRCH was 108.19±14.22. The total ASWRCH score of the students who thought that they could have sexual experience before marriage was found to be significantly higher ($p<0.001$), and the total score of SMS was found to be significantly lower ($p<0.001$). As a result of the correlation analysis between SMS and ASWRCH total score, a strong negative significant correlation was found ($r=-0.70$; $p<0.001$).

Conclusion: It was determined that the participants had an egalitarian approach in terms of honor and attitude towards women, and sexual myths were more common in male students.

Keywords: Sexual myth, honor, woman, university, student

ORCID IDs of the authors: RD: 0000-0002-7007-7922; HDK: 0000-0002-8461-643X; SG: 0000-0003-2539-8783

Sorumlu yazar/Corresponding author: Doç. Dr. Hüsnüye Dinç Kaya

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE

e-posta/e-mail: husniyedinc@hotmail.com

Atf/Citation: Duman R, Dinç Kaya H, Günaydın S. (2023). Üniversite öğrencilerinde cinsel mitlere inanma düzeyi ile kadına yönelik namus anlayışı arasındaki ilişki. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 6(3), 631-639. DOI:10.38108/ouhcd.1244315

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Cinsel mitler kişinin doğru olduğuna inandığı ancak bilimsel bir temeli bulunmayan cinsellikle ilgili abartılı yargılardır (Toprak ve Turan, 2021). Cinsel mitler cinsel sağlık ve üreme sağlığını olumsuz etkilemektedir. Ayrıca kişinin kendini başarısız ve yetersiz hissetmesine yol açarak cinsel işlev bozukluklarına da neden olmaktadır (Jagdish, 2022).

Türk Dil Kurumu tarafından namus; “Bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2022). Ülkemizde namus kavramı kadın cinsiyeti ve cinselliği ile eş tutulmaktadır (Gürsoy ve Özkan, 2014). Kadının cinselliğe yaklaşımı ve karşı cins ile ilişkisi kadına yönelik namus anlayışını tanımlayan başlıca özelliklerdendir. Bunun sonucunda kadınlara toplum tarafından büyük bir sorumluluk yüklenmektedir. Toplumda kadının namusu, erkeğin ve dolayısıyla ailenin namusu olarak görülmektedir (Işık ve Uğurlu, 2009). Kadına yönelik namus anlayışı toplumsal yapının etkisi altındadır. Ülkemizde toplum temelli namus algısı, kadın cinayetleri sayısını artırmaktadır. Kadın yaşamını olumsuz etkileyen bu anlayışın temelinde namus kavramının algılanma biçimi yer almaktadır (Gürsoy ve Özkan, 2014).

Üniversite döneminde; aile kontrolünün azalması, kişinin kendini keşfetmesi, farklı kültürden insanlarla vakit geçirmesi cinselliğe yönelik tutum, davranış ve namus anlayışını etkilemektedir (Ebeoğlu ve Karacan, 2019). Literatür tarandığında üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere inanma ve namus anlayışını inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır (Evcili ve Gölbaşı, 2017; Ogur ve ark., 2016; Gürsoy ve Özkan, 2014; Müezzın ve ark., 2023). Müezzın ve arkadaşlarının (2023) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada kadının evlenmeden önce bakire olması gerektiğini düşünmeyenlerin kadına ilişkin namus anlayışında daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Hatalı namus anlayışının cinselliğe yönelik olumsuz fikirlere neden olduğu bilinmektedir. Namus kavramının kadınlar için evlilik öncesi ve evlilik dışı cinsel ilişkinin olmaması anlamına geldiğini ve bu yöndeki cinsel mitlere inanma durumunu etkilediğini, özellikle erkek öğrenciler arasında bekâretin büyük önem taşıdığını göstermektedir (Gürsoy ve Özkan, 2014). Evcili ve Gölbaşı (2017)'nin çalışmalarında erkek öğrencilerde cinsel mitlere inanmanın daha yaygın olduğu bulunmuştur. Ogur ve arkadaşlarının (2016) çalışmasında ise üniversite birinci sınıf ve dördüncü sınıf

öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeylerini karşılaştırdığı dördüncü sınıf öğrencilerinde cinsel mitlere inanma oranları daha düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrenimi sonrası öğrencilerin farklı mesleki alanlara yönelerek toplum hayatında var olacakları göz önüne alınırsa kadına yönelik namus anlayışı tutumları oldukça önemlidir (Güneri, 2018). Özellikle sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin cinsel konularda aldıkları eğitimle birlikte cinsel mitlere ve namus olgusuna yönelik bakış açısı, tutum ve davranışlarının değişmesi beklenmektedir. Sağlık profesyonellerinin cinsellik konularında bakım verme, danışmanlık yapma gibi rol ve sorumlulukları bulunmaktadır (Resmi Gazete, 2011). Bu rolleri kapsamında bireylerin cinsellik anlayışlarını ve fonksiyonlarını değerlendirmeleri gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacı, gençlerin kendilerini daha özgürce ifade edebildikleri üniversite döneminde cinsel mitlere inanma düzeyleri ile kadına yönelik namus anlayışı arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırma Soruları

- Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeyi nedir?
- Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik namus anlayışı nasıldır?
- Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeyleri ile kadına yönelik namus anlayışı tutumları arasındaki ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Türü

Çalışma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Zamanı: Çalışma, Eylül- Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın Evreni ve Örnekleme: Çalışmanın evrenini İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde eğitim öğretim gören tüm öğrenciler (N=2221) oluşturmuştur. Örneklem seçilirken ilgili evrenden çalışmaya katılmaya gönüllü ve üniversite eğitimine devam eden öğrenciler seçilmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler çalışma dışı bırakılmıştır. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında, genel kullanıma açık istatistik yazılımı kullanılmıştır (Raosoft, 2020). Power analizi ile örneklem, %95 güven aralığı ve %80 güç ile en az 328 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan 361 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veriler, üniversite öğrencilerinden google form üzerinden çevrim içi anket yöntemiyle toplanmıştır. Yapılan çevrim içi anket giriş kısmında çalışmayı kabul etme durumu katılımcılara sorulmuş ve onay alınmıştır. Çalışma verileri “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Cinsel Mitler Ölçeği” ve “Kadına İlişkin Namus Anlayışı Ölçeği” ile elde edilmiştir.

Tanıtıcı Bilgi Formu

Literatür taraması sonucu oluşturulan formda katılımcıların sosyo-demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm, sınıf, vb.) ve cinsellik ile ilgili bilgilerine dair (bilgi kaynağı, bilgi düzeyleri, ailelerinin cinselliğe bakışı, bekâret vs.) 19 adet soru bulunmaktadır (Ünlü ve Kaydırak, 2022; Paksoy ve Aydın, 2021; Gürsoy ve Özkan, 2014; Aktaş ve Külcü, 2020; Aygin ve ark., 2017; Evcili ve Gölbaşı, 2017). Formun anlaşılabilirliğini kontrol etmek için 10 öğrenciye pilot uygulama yapılmış ve son hali verilmiştir.

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ) gençlerin kadına ilişkin “namus” kavramı hakkındaki tutumlarını ölçmek amacıyla Gürsoy ve Arslan (2011) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert tipindedir. KİNATÖ, üç alt boyuttan oluşmaktadır. Geleneksel namus anlayışını değerlendiren alt boyut 9 maddeden oluşmaktadır. Eşitlikçi yaklaşımla ilgili olan ikinci alt boyut 11 maddeden, evlilik öncesi cinsellik/namus anlayışıyla ilgili olan üçüncü alt boyut ise 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek toplam 25 madde içermektedir. Ölçeğin alt boyutlarından alınabilecek en yüksek ve en düşük puanlar sırasıyla; birinci boyut için 45 ve 9, ikinci alt boyut için 55 ve 11, üçüncü alt boyut için ise; 25 ve 5’tir. Ölçeğin toplamından elde edilebilecek puan, maksimum 125, minimum ise 25’tir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça, öğrencilerin kadın cinsiyete bağlı namus algısı ve tutumları olumlu değerlendirilmektedir. Ölçeğin toplam puanı üzerinden alınan 25-50 arası puan; geleneksel ve cinsiyet ayrımcılığı içeren bir tutumu, 51-75 arası puan; kararsız tutumu, 76-125 arası puan ise, eşitlikçi tutumu temsil etmektedir. Ölçeğin alt boyutların güvenilirlik katsayılarının sırasıyla 0,88, 0,85, 0,88 olduğu ve Cronbach’s Alpha değeri 0,93 olarak hesaplanmıştır (Gürsoy ve Arslan, 2011). Mevcut çalışmada alt boyutlarının güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0,89, 0,83, 0,88 hesaplanmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri ise 0,93 olarak bulunmuştur.

Cinsel Mitler Ölçeği

Cinsel Mitler Ölçeği (CMÖ), cinsel mitlere inanama düzeyini gösteren, Gölbaşı ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen ölçek, beşli likert tipindedir ve 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte sekiz alt boyut bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 140 iken en düşük puan 28’dir. Ölçeğin kesme noktası bulunmamaktadır. Ölçekten elde edilen toplam puanın artması cinsel mitlerin daha yaygın olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri 0.91’dir (Gölbaşı ve ark., 2016). Bu çalışmadaki Cronbach’s Alpha değeri ise 0.91 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 23.0 programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği diklik (Kurtosis) ve çarpıklık (Skewness) değerleri hesaplanarak değerlendirilmiştir. Yapılan analiz sonucu verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. İki bağımsız grup ortalamaları arasındaki fark bağımsız gruplarda t testi ile ölçülmüştür. İki den fazla bağımsız grup arasındaki ilişki varyans analizi ile değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen farkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Bonferroni posthoc analizi yapılmıştır. Tüm analizlerde $p < 0,05$ olması istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Sürekli değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkisini saptamak için doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Etik Kurul İzni

Araştırmayı yapabilmek için İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmalar Etik Kurulundan onay (Tarih: 08.11.2022 Sayı: 2022/325) ve İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı’ndan kurum izni (Tarih: 30.09.2022 Sayı: E-61910594-900-496975) alınmıştır. Ayrıca çalışmaya katılan üniversite öğrencilerine araştırmacının amacı, yöntemi, araştırmaya katılmada gönüllülüğün esas olduğu, istedikleri zaman çalışmadan ayrılacakları, bilgilerinin gizli tutulacağı ve bilimsel amaçlı kullanılacağı açıklanmış ve onay alınmıştır. Araştırmada Helsinki Bildirgesi kurallarına uyulmuş ve ölçek kullanım izinleri alınmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde yaş ortalamaları 20.18 ± 2.19 yıl (min=17,00, max=36,00) olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %85,3'ünün kadın, %54'ünün (n=195) geliri giderine eşit, %53,7'sinin (n=194) annesi ilköğretim mezunu ve %32,4'ünün (n=117) babası lise mezundur. Öğrencilerin %49,6'sı (n=179) ebelik bölümü öğrencisidir ve %38'i (n=137) 1. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %43,8'i ailesiyle yaşamaktadır. Öğrencilerin %71,5'i (n=258) cinsellik ile ilgili bilgi almıştır; %63,4'ü bilgi düzeyini yeterli olarak ifade etmiştir; %77,8'i cinsel deneyim yaşamamıştır. Öğrencilerin %70'i ise cinsellik ile ilgili bilgiye internet yoluyla ulaşmıştır. Cinselliğin temel ihtiyaçlardan biri olduğu düşünen öğrenci sayısı %72,9'dur. Öğrencilerin %55,1'i evlilik öncesi cinsel deneyim yaşamaması gerektiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin CMÖ puan ortalaması 57.48 ± 15.31 , KİNATÖ puan ortalaması 108.19 ± 14.22 bulunmuştur. KİNATÖ alt boyutlarına bakıldığında "Geleneksel namus anlayışı" alt boyutu puan ortalaması 40.19 ± 5.51 ; "Eşitlikçi Yaklaşım" alt boyut puan ortalaması 48.68 ± 5.54 ve "Evlilik Öncesi Cinsellik/Namus Anlayışı" alt boyut puan ortalaması ise 19.32 ± 4.95 olarak saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. CMÖ ve KİNATÖ puan ortalamaları

	n	Ort	Ss	Min.	Max.
CMÖ Toplam Puanı	361	57.48	15.31	28	106
KİNATÖ Toplam Puanı	361	108.19	14.22	46	125
KİNATÖ Alt Boyutları					
Geleneksel Namus Anlayışı	361	40.19	5.51	15	45
Eşitlikçi Yaklaşım	361	48.68	5.54	21	55
Evlilik Öncesi Cinsellik/Namus Anlayışı	361	19.32	4.95	7	25

Yapılan analiz sonucunda erkek öğrencilerin CMÖ toplam puan ortalaması 69 ± 17.56 , kadın öğrencilerin 55 ± 13.84 olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek öğrencilerin aldıkları ölçek puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.001$). Erkek öğrencilerin KİNATÖ toplam puan ortalaması 98 ± 17.18 , kadın öğrencilerin 109 ± 12.96 olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek öğrencilerin ölçek puan ortalamaları

arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.001$). Ayrıca KİNATÖ alt boyutlarına bakıldığında kadın ve erkek öğrencilerin ölçek puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.001$) (Tablo 2).

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre ölçek puan ortalamaları değerlendirilmiştir. Anne ve baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, okudukları bölüm, yaşadıkları yer, şu an kaldıkları yere göre yapılan analizlerde gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre analiz yapıldığında 2. sınıf öğrencilerinin CMÖ toplam puanı 3. sınıf öğrencilerinden anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur ($F = 8.573$; $p < 0.001$). Öğrencilerin yaşamlarını daha çok geçirdiği bölgeye göre analiz yapıldığında Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan öğrencilerin KİNATÖ toplam puanları Karadeniz ve Marmara Bölgesi'nde yaşayan öğrencilerden anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur ($F = 3.50$; $p < 0.005$).

Evlilik öncesi cinsel deneyim yaşanabileceğini düşünen öğrencilerin KİNATÖ toplam puanları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,001$). CMÖ toplam puanına bakıldığı zaman evlilik öncesi cinsel deneyimin yaşanabileceğini düşünen öğrencilerin toplam puanları daha düşük bulunmuştur ($p < 0,001$). Cinselliğin temel bir ihtiyaç olduğunu düşünen öğrencilerin KİNATÖ toplam puanları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,001$) (Tablo 3).

CMÖ ile KİNATÖ toplam puanları ve ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişki incelenmiştir. Analiz sonucunda CMÖ ile KİNATÖ toplam puanı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0.70$; $p < 0.001$). CMÖ ile KİNATÖ alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0.66$; $r = -0.56$; $r = -0.64$; $p < 0.001$) (Tablo 4).

Çalışmada CMÖ ile KİNATÖ arasında yapılan doğrusal regresyon analizine göre CMÖ toplam puanı KİNATÖ toplam puanının %49'unu açıklamaktadır ($R = -0.700$; $R^2 = 0.490$; $F = 344.370$ $p < 0.001$) (Tablo 5). Cinsel mitler kadına ilişkin namus anlayışını orta düzeyde negatif yönde yordamaktadır.

Tartışma

Çalışma üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeyi ile kadına yönelik namus anlayışı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma bulguları sonucunda katılımcıların kadına ilişkin namus anlayışı ve tutum açısından eşitlikçi

bir yaklaşıma sahip olduğu ve erkek öğrencilerde cinsel mitlerin daha yaygın olduğu saptanmıştır.

Türkiye gibi nüfusunun çoğunluğu Müslümanlardan oluşan ülkelerde namus kavramı cinsel saflık olarak algılanmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin cinsiyete göre CMÖ ve KİNATÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=361)

Cinsiyet	Geleneksel Namus Anlayışı $\bar{X}\pm SS$	Eşitlikçi Yaklaşım $\bar{X}\pm SS$	Evlilik Öncesi Cinsellik/Namus Anlayışı $\bar{X}\pm SS$	KİNATÖ Toplam Puanı $\bar{X}\pm SS$	CMÖ Toplam Puanı $\bar{X}\pm SS$
Kadın	41±4.65	49±5.15	19±4.75	109±12.96	55±13.84
Erkek	35±7.23	46±6.90	17±5.55	98±17.18	69±17.56
Test Değeri	5.72	3.68	3.43	5.59	-6.75
P	0.001*	0.001*	0.001*	0.001*	0.001*

Tablo 3. Öğrencilerin cinselliğe ilişkin görüşlerine göre CMÖ ve KİNATÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=361)

Değişken	KİNATÖ Toplam Puanı ($\bar{X}\pm SS$)	Test Değeri p değeri	CMÖ Toplam Puanı ($\bar{X}\pm SS$)	Test Değeri p değeri
Evlilik öncesi cinsel deneyim hakkındaki düşünce				
Yaşanabilir	114±11.41	t= 8.542	52±15.35	t= -6.044
Yaşanamamalı	103±14.21	p= 0.001*	61±13.97	p= 0.001*
Cinselliğin bireyin temel ihtiyaçlarından biri olma durumu				
Evet	109±14.14	t= 2.902	56±15.42	t=- 1.935
Hayır	104±13.90	p= 0.001*	60±14.78	p=0.054
Cinsellik ile ilgili bilgi alma durumu				
Evet	109±13.40	t= 1.976	56±15.10	t= -2.204
Hayır	105±15.92	p=0.049	60±15.56	p= 0.028
Cinsellik ile ilgili bilgi düzeyi				
Yeterli	108±14.45	t=0.572	57±15.69	t= -0.763
Yetersiz	107±13.85	p= 0.568	58±14.65	p=0.446

Tablo 4. CMÖ ve KİNATÖ toplam puanı ve alt boyutları arasındaki ilişki (n= 361)

KİNATÖ Alt Boyutları	CMÖ Toplam Puanı
Geleneksel Namus Anlayışı	r = - 0.662 p < 0.001*
Eşitlikçi Yaklaşım	r = - 0.564 p < 0.001*
Evlilik Öncesi Cinsellik/Namus Anlayışı	r = - 0.641 p < 0.001*
KİNATÖ Toplam Puanı	r = - 0.700 p < 0.001*

* = p<0.05

Tablo 5. CMÖ ile KİNATÖ toplam puanı arasında basit doğrusal regresyon analizi (n= 361)

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	F	R ²	p
CMÖ	KİNATÖ	344.37	0.49	p<0.001

Müslüman toplumların “namuslu kadın” algısı evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamamış, görgü kurallarına uyan, kocasına itaat eden kadın olarak oluşmaktadır (El-Solh ve Mabro, 2020). Kadınlar için namuslu olmanın simgesi olarak bekaret

kavramı üzerinde çok durulmaktadır (Ebeoğlu ve Karacan, 2019). Bir kadının evlilik öncesi cinsel birliktelik yaşamaması sahtekarlık olarak algılanmaktadır (Kardam, 2005). Üniversite dönemi bireyin bağımsızlık kazanmaları, cinsel yönelimini

keşfetmesi, aile baskısından uzak vaktinin çoğunu akranlarıyla vakit geçirmesi bireylerin cinsel açıdan aktif hale gelme gibi deneyimler yaşamasında etkilidir (Özan ve ark., 2010).

Literatürde üniversite öğrencilerinin namus anlayışına ilişkin pek çok çalışma bulunmaktadır. Güneri (2018)'nin yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namus anlayışında eşitlikçi bir tutuma (97.75 ± 17.73) sahip olduğu bulunmuştur. Vural ve Körpe (2018)'nin çalışmasında da üniversite öğrencilerinin, kadına ilişkin namus algısında eşitlikçi tutuma (82.43 ± 6.42) sahip olduklarını saptamıştır. Aktaş ve Külcü Polat (2020)'in çalışmalarında KİNATÖ puan ortalamaları 99.70 ± 14.57 olarak saptamışlardır. Ebeoğlu ve Karacan (2019)'ın yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin namusa ilişkin tutumlarında cinsiyetler arası fark olmadığı saptanmıştır. Mevcut çalışmada da benzer şekilde üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namus anlayışında eşitlikçi bir tutuma (108.19 ± 14.22) sahip oldukları bulunmuştur. Çalışma sonuçlarına göre üniversite eğitiminin bakış açısını olumlu yönde etkilediği ve namus anlayışını eşitlikçi yönde geliştirdiği söylenebilir.

Çağlayan ve Topatan (2020)'ın erkek öğrencilerle yaptıkları çalışmalarında KİNATÖ toplam puan ortalamaları 88.84 ± 17.64 olarak saptamışlardır. Kömürcü ve ark. (2016) hemşirelik ve ebelik öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında, benzer şekilde kadına ilişkin namus anlayışında eşitlikçi tutuma (90.01 ± 18.99) sahip olduklarını saptamıştır. Literatürdeki diğer çalışmalarda kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu saptanmıştır (Demirel ve ark., 2019; Kızılırmak ve Çakıcı, 2021). Mevcut çalışmada KİNATÖ toplam puan ortalamaları kadın öğrencilerde (109 ± 12.96) erkek öğrencilere (98 ± 17.18) göre anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilerle karşılaştırıldıklarında daha eşitlikçi tutuma sahip olmalarının nedeni kadın olmaları sebebiyle toplumda daha fazla eşitsizlik mağduru olmaları ve son yıllarda kadına yönelik şiddetin artması ile ilişkili olabilir.

Çalışmada evlilik öncesi cinsel deneyim yaşanabileceğini düşünen öğrencilerin cinsel mitlere inanma düzeyi daha düşük bulunmuş ve bu öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışında eşitlikçi tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Kızılırmak ve Çakıcı (2021) hemşirelik öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin evlilik öncesinde cinselliğe ilişkin olumlu tutum

sergiledikleri ve kadına ilişkin namus anlayışında eşitlikçi tutuma sahip olduklarını saptamışlardır. Doğan ve ark. (2022)'nin çalışmalarında üniversite öğrencilerinin %51.4'ünün evlilik öncesi cinsel ilişkiye olumlu baktığı bulunmuştur. Mevcut çalışmada da benzer şekilde öğrencilerinin %44.9'u evlilik öncesi cinsel ilişkinin yaşanabileceğini ifade etmiştir.

Çalışmada öğrencilerin %72.9'u cinselliğin bireyin temel ihtiyaçlarından biri olduğunu düşünmektedir. Cinselliğin bireyin temel ihtiyaçlarından biri olduğunu düşünen öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışında eşitlikçi tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Bu sonuç çalışmanın sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerle yapılmış ve ders kapsamında anatomi, fizyoloji ve üreme sağlığı derslerinin bulunmasından kaynaklanıyor olabilir. Sağlık alanı ile ilgili bölümde okuma üniversite öğrencilerinin cinselliğe ilişkin bakış açılarını, tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilemektedir (Ergün ve Çakır, 2015).

Ülkemizde genç nüfus çoğunluktadır ve sosyal medya gençler tarafından aktif bir şekilde kullanılmaktadır. 16-24 yaş arası genç nüfusun internet kullanım oranları %95.5 olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2022). Gençler zamanlarının büyük bir çoğunluğunu internette geçirmektedir. Gençler internet ortamında sosyal medya aracılığıyla cinsellik ile ilgili bilgiye rahatça ulaşabilmektedir. Torun ve ark. (2011)'nin çalışmasında bireylerin cinsellikle ilgili bilgiyi arkadaş çevresi, pornografik film-dergi, televizyon ve aileden edindiği bildirilmiştir. Yine aynı çalışmada bireylerin pornografik yayınlardan aldıkları abartılı, yanlış ve eksik bilgilendirmelerin cinsel mite inanma düzeylerinde artışa yol açtığı saptanmıştır. Bouclaous ve ark. (2021)'nin çalışmalarında üniversite öğrencilerinin cinsel bilgi kaynağı olarak ilk sırada internetten yararlandığı, daha sonra arkadaş çevresi, anne ve öğretmenlere danıştıkları bulunmuştur. Aydın (2019)'ın çalışmasında öğrencilerin cinsellik ile ilgili bilgiyi %27.4 oranında arkadaşlarından aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Mevcut çalışmada da öğrencilerin %70'i cinsellik ile ilgili bilgiyi internet yoluyla almıştır. Bu durumun avantajı bireylerin herhangi bir kısıtlama olmadan bilgiye ulaşması iken, dezavantajı ise internet ortamında cinsellik ile ilgili yanlış, abartılı ve eksik bilgiye de ulaşmalarına neden olabilir.

Çalışmada CMÖ puan ortalaması 57.48 ± 15.31 bulunmuştur. Örüklü ve ark. (2021)'nin

çalışmalarında CMÖ puan ortalaması 61.02±19.10 olarak saptamışlardır. Evcili ve Gölbaşı (2017)'nin Edebiyat ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmalarında CMÖ puan ortalamalarını 82.21±17.37 olarak bulmuşlardır. Cinsel mitlere inanma düzeyinin çalışmada daha düşük olması katılımcıların yaş ortalaması ve örneklemin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmasından kaynaklanmış olabilir.

Çalışmada öğrencilerin %71'i cinsellik ile ilgili bilgi aldığını ifade etmiştir. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencileri müfredatlarında cinsel sağlık üreme sağlığına ilişkin dersler görmektedir. Öz ve ark. (2021) çalışmalarında cinsel sağlık dersinin hemşirelik öğrencilerinde cinsel mitleri azaltmada etkili olduğunu bulmuşlardır. Çalışmada Evcili ve Gölbaşı (2017)'nin bulgularıyla uyumlu şekilde erkek öğrencilerin cinsel mitlere inanma durumları kadın öğrencilerden anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur. Yine aynı çalışmada akran eğitiminin üniversite öğrencilerinde cinsel mitleri azalttığı ve cinsel sağlık bilgi düzeylerini arttırdığını saptamışlardır. Karabulutlu ve Yılmaz (2018)'in çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlere inanma düzeyinin yüksek olduğunu; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla cinsel mitlere inanma seviyelerinin daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Cinsel mitlere inanma cinsiyete göre değişiklik göstermektedir.

Ogur ve ark. (2016) çalışmalarında öğrenim gördüğü sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin cinsel mitlere inanma düzeylerinin azaldığı saptamışlardır. Bulgularımız bu çalışmadan farklı bir sonuca ulaşmıştır. Çalışmada 2. sınıf öğrencilerinin 3. sınıf öğrencilerine kıyasla cinsel mitlere inanma düzeyi daha düşük bulunmuştur. Aygin ve ark. (2017)'nin çalışmasında üniversite öğrencilerinde ebeveyn eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik düzey, yaş, okunan bölüm ve yaşanılan bölgenin cinsel mitlere ilişkin görüşleri üzerinde etkisi olmadığını saptamışlardır. Mevcut çalışmada da benzer şekilde ebeveyn eğitim düzeyi, gelir düzeyi, okunan bölüm, yaşadıkları yer ve şu an kaldıkları yere göre yapılan analizlerde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmamızda CMÖ ile KİNATÖ puanları arasında pearson korelasyon testi yapılmış olup iki ölçek puanı arasında güçlü düzeyde negatif yönde ($r = -0.700$; $p < 0.001$) anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sağlık ile ilgili bölümlerde eğitim gören öğrencilerin cinsel mitlere inanma düzeyi arttıkça kadına ilişkin namus anlayışı da olumsuz yönde etkilenmektedir. Ayrıca kişilerin çocukluktan

itibaren toplum ve aile içerisinde duyduğu ve öğrendiği cinsel mitler doğrultusunda kafasında bir namus kavramı şekillenmektedir. Mevcut çalışmada yapılan doğrusal regresyon analizi sonucunda kişilerin cinsel mitler inanma durumunun kadına ilişkin namus anlayışını %49 oranında öngörülmesini sağladığı saptanmıştır. Literatürde bulunan Vural ve Körpe (2018) ve Aktaş ve Külçü (2020)'nin sonuçları da çalışmamızı destekler niteliktedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonucunda kadın öğrencilerin kadına yönelik cinsiyete yönelik namus algısı ve tutumlarının erkek öğrencilerden daha olumlu olduğu ve erkek öğrencilerde cinsel mitler inanmanın daha yaygın olduğu saptanmıştır. Bunun yanında kadın cinsiyetine yönelik namus algısı ve tutumları daha olumsuz olan kişilerde cinsel mitlere inanma daha yüksektir. Geleceğin sağlık profesyonelleri olacak öğrencilerin cinsel mitlerle ilgili doğru bilgiler ve inançlar kazanması için ilgili derslerde mitlere yönelik konulara yer verilmeli, mevcut öğretim yöntemleri ve ders içerikleri yeniden gözden geçirilmelidir. Ayrıca bu sonuçtan yola çıkarak özellikle sağlık ile ilgili bölümlerde eğitim gören üniversite öğrencilerinin cinsel mit ve namus algılarını daha detaylı ve derinlemesine ortaya çıkaracak, yaşanılan coğrafya ve kültürel özelliklerin etkilerini gösterecek nicel ve nitel çalışmalar yapılması önerilebilir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır. Veri toplama araçları katılımcıların kendi beyanına dayalı olarak doldurulmuştur.

Teşekkür

Çalışmaya değerli fikirleri ile destek olan tüm öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Araştırmannın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay (Tarih: 08.11.2022 Sayı: 2022/325) ve İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından kurum izni (Tarih: 30.09.2022 Sayı: E-61910594-900-496975) alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: RD, HDK; Tasarım: RD, HDK, SG; Veri toplama ve Veri İşleme: RD, SG; Analiz ve Yorum: RD, HDK, SG;

Kaynak tarama: RD, HDK, SG; Makalenin Yazımı: RD, HDK, SG; Eleştirel inceleme: HDK, SG.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Araştırma sonuçları üniversite eğitimi alan bireylerde cinsel mitler ile namus algısı ve tutumu arasındaki ilişkiyi göstermesi açısından önemlidir.
- Kadın cinsiyete yönelik namus algısına ve olumsuz tutuma sahip bireylerin cinsel mitlere olan inançlarının daha fazla olduğu ortaya konmuştur.

Kaynaklar

- Aktaş D, Külcü Polat D. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile kadına ilişkin namus algıları arasındaki ilişki. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği – Hukuku -Tarihi Dergisi*, 28(1), 1-9.
- Aydın M. (2019). Lisans öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1) 1-13.
- Aygin D, Açıl H, Yaman Ö, Çelik-Yılmaz A. (2017). Üniversitede okuyan kadın öğrencilerin cinsel mitler ile ilgili görüşleri. *Androloji Bülteni*, 19(2), 44–49.
- Bouclaous CH, Alrazim A, Chababi J, Jamaledine W, Nassar E, Maalouf A, ve ark. (2021). Association between sources of sexuality education, sexual beliefs and behaviours in Lebanese young adults: A university-based cross-sectional study. *Sex Education*, 21(1), 1–12.
- Çağlayan MÇ, Topatan S. (2020). Erkek üniversite öğrencilerinin kadın algıları ve namusa ilişkin tutumları. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği – Hukuku - Tarihi Dergisi*, 28(1), 77-89.
- Demirel G, Kaya Nurdan K, Ertkin Pınar Ş, Değerli B, Gökmen E. (2019). Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namusa, şiddete ve cinsiyetçiliğe yönelik tutumları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 6(3), 479-490.
- Doğan MB, Çavuş Solmaz Y, Eycan Ö, Abdan M, Doğan, M. (2022). Üniversite öğrencilerinin cinsel mitler/cinsel saldırı mitlerine ilişkin tutumları ve görüşleri. *Adli Tıp Bülteni*, 27(1), 24-34.
- Ebeoğlu M, Karacan E. (2019). Cinsellikle ilgili konularda iletişim ile evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum: Üniversite sınıf düzeyinin ve cinsiyetin rolü. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 1-19.
- El-Solh CF, Mabro J. (2020). Introduction: Islam and Muslim women. In *Muslim Women's Choices*. Routledge, p. 1-32.
- Ergün G, Çakır C. (2015). Sağlık yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin cinsel sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranış özelliklerinin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 99-104.
- Evcili F, Gölbaşı Z. (2017). Sexual myths and sexual health knowledge levels of Turkish university students. *Sexuality & Culture*, 21(4), 976-990.
- Gölbaşı Z, Evcili F, Eroğlu K, Bircan H. (2016). Sexual myths scale (SMS): Development, validity and reliability in Turkey. *Sexuality and Disability*, 34(1), 75-87.
- Güneri SE. (2018). Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namus anlayışı tutumları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(4), 258-266.
- Gürsoy E, Arslan H. (2011). Üniversite öğrencilerinde kadına ilişkin “namus” anlayışı tutum ölçeği (KINATÖ) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 21(3), 28-37.
- Gürsoy E, Özkan HA. (2014). Türkiye'de üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin "namus" algısı. *Psikiyatri Hemşireleri Derneği*, 5(3), 149-159.
- Işık R, Uğurlu NS. (2009). Namusa ve namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin tutumlar ölçeklerinin öğrenci örneklemeyle geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12, 16-24.
- Jagdish RK. (2022). Sexual dysfunctions and their treatment in liver diseases. *World Journal of Hepatology*, 14(8), 1530-1540.
- Karabulutlu Ö, Yılmaz D. (2018). Üniversite öğrencilerinde cinsiyete göre cinsel mitler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(3), 155–164.
- Kardam F. (2005). Türkiye’de namus cinayetlerinin dinamikleri: Eylem programı için öneriler sonuç raporu. Ankara: Koza.
- Kızılırmak A, Çakıcı N. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin evlilik öncesi cinselliğe karşı tutumları ile kadına yönelik namus anlayışları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 9(2), 655-671.
- Kömürcü N, Yıldız H, Toker E, Karaman ÖE, Koyucu RG, Durmaz A ve ark. (2016). Hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına ilişkin namus anlayışları ile ilgili tutumları. *Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi*, 5, 1-22.
- Müezziz EE, Üzül G, Yiğit C. (2023). Toplumda kadına yönelik namus algısının incelenmesi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 15(1), 65-78.
- Ogur P, Utkualp N, Aydınoğlu N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsellikle ilgili inanışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 25(1), 13-21.
- Öröklü C, Dağcı DG, Çakmak S. (2021). Üniversite öğrencilerinin cinsel mitlere bakış açısı ve ilişkili faktörler. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13, 71-87.
- Öz HG, Yangın HB, Sözer GA. (2021). Cinsel sağlık dersinin hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitleri üzerine etkisi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(6), 400-408.

- Özan S, Timbil S, Aras Ş, Bilgin AC, Orçın E, Şemin S. (2010). Sexual attitudes and behaviour changes and opinions of interns in İzmir, Turkey. *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 15(5), 367-375.
- Raosoft I. Sample Size Calculator by Raosoft, Inc. 2020. Erişim tarihi: 10.12.2022 <http://www.raosoft.com/samplesize.html>
- Resmi Gazete. (2011). Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Erişim tarihi: 10.03.2023 <https://www.saglik.gov.tr/TR,10526/hemsirelik-yonetmeliğinde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik.html>
- Torun F, Torun SD, Özaydın AN. (2011). Erkeklerde cinsel mitlere inanma oranları ve mitlere inanmayı etkileyen faktörler. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24(1), 24–31.
- Türk Dil Kurumu (TDK) 2022. Erişim tarihi: 01.01.2023, <https://sozluk.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu (2022). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması. Erişim tarihi: 10.01.2023 [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587)
- Vural PI, Körpe G. (2018). Üniversite öğrencilerinin kadınlık-erkeklik ve kadınlara ilişkin namus anlayışı. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 155-166.